

Flerpartimotion

Motion till riksdagen: 2014/15:2970

av Beatrice Ask m.fl. (M, C, FP, KD)

Tydligare reaktioner mot brott

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om den lokala polisiära närvaron.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa brottet inbrottsstöld, med ministraflet fängelse i ett år.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa brottet ringa stöld.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en strängare syn på återfall i likartad brottslighet när straff ska bestämmas.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att överväga skärpta åtgärder mot metallstölder.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om miljöbrottslighet.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att senast den 1 juni 2015 återkomma till riksdagen med förslag som innebär skärpta straff för allvarliga våldsbrott.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om skärpt straff för köp av sexuella handlingar av barn.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att överväga skärpt straff för grova köp av sexuella tjänster.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa ett synnerligen grovt narkotikabrott.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att en tilltalad som har lämnat uppgifter av väsentlig betydelse för utredningen

av det egna brottet ska kunna få ett kortare straff än det som annars skulle ha dömts ut.

12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att skärpa reglerna för villkorlig frigivning.

Motivering

Efter alliansregeringens tillträde år 2006 sattes omedelbart fokus på rättspolitiken. En historisk satsning på rättsväsendet genomfördes, vilket bland annat innebar en satsning på antalet poliser i Sverige som växte med 2 500 stycken till 20 000 poliser. En viktig del i alliansregeringens politik var också att göra en översyn av påföljderna i Sverige.

Alliansen vill att de som begår brott blir straffade och att brottsoffer blir sedda och kan känna sig trygga. Straffen ska stå i proportion till brottet så att brottsoffret får upprättelse, och brottslingen ska kunna sona sitt brott och få möjlighet till en ny chans.

Konsekvenserna av att begå brott ska vara snabba och kännbara. Brottsoffret får aldrig lämnas med en känsla av att det är han eller hon som gjort fel. Straffet ska bidra till att förhindra ny brottslighet och samtidigt ge ett tillfälle för den dömda att göra nya livsval.

Alliansregeringen har genomfört ett stort antal straffskärpningar med fokus på grova våldsbrott. Avsikten var att väsentligt skärpa de straff som döms ut. Men reformen har inte fullt ut fått önskat genomslag. För att de allvarligaste brotten ska straffas hårdare vill vi höja minimistraffen för ett antal brott. De förändringar Alliansen genomfört och vill genomföra syftar till en ökad spridning av utdömda påföljder och därmed till en mer proportionerlig tillämpning av straffskalan.

Mängdbrott

De stora resurstillskotten sedan 2006 har lett till att antalet personupplärade brott har ökat, men ökningen är inte tillräcklig. Det finns fortfarande utmaningar som kräver stora satsningar och stor uppmärksamhet. Svensk polis är framgångsrik när det gäller att utreda grova brott men när det gäller mer vanliga brott som drabbar enskilda i vardagen, till exempel bostadsinbrott, så släpar resultaten efter och kan förbättras betydligt.

Den lokala polisiära närvaron

En stor del av brottsligheten är lokal. Polisen måste därför finnas närvarande lokalt. I en del brottstygda områden måste den lokala närvaron förstärkas. Den nya polisorganisationen ska generellt leda till fler synliga och närvarande poliser. Det är

viktigt att säkerställa den lokala polisiära närvaron såväl i brottsutsatta områden i större städer som i glesbygd.

Inbrottsstöld

Bostadsinbrott leder i dag till orimligt låga straff jämfört med annan brottslighet. Straffen beaktar inte i tillräcklig grad den kränkning av brottsoffren som intrång i bostäder innebär. Bakom många inbrott ligger organiserade ligor. Idag bedöms ett bostadsinbrott i regel som grov stöld. Vi vill att straffet för att bryta sig in i någons hem ska bli mer kännbart. Vi vill införa ett nytt brott – inbrottsstöld – med en straffskala med minimistraffet fängelse i ett år.

Ringa stöld

Brottsrubriceringen snatteri bör avskaffas och ersättas med ringa stöld. Tillgrepp som tidigare ansetts vara snatteri bör betraktas som stölder för att markera det allvar på vilket vi ser på denna typ av brottslighet. Egendomsskyddsutredningen (SOU 2013:85) ger underlag för detta.

Strängare syn på återfall i likartad brottslighet när straffet ska bestämmas

I vissa fall använder sig domstolarna av en så kallad ”mängdrabatt” när en person döms för flera brott samtidigt. Påslaget i straff blir i dessa fall proportionellt sett lägre för varje ny gärning som brottslingen döms för. Vi tycker att domstolarna ska ha en strängare syn på återfall i likartad brottslighet när straffet ska bestämmas.

Skärpta åtgärder mot metallstölder

Stölder av koppar och metaller har blivit ett allt större problem under senare tid. Det handlar om kyrkor som blir av med delar av kopparkar, och från järnvägen stjäls metaller. I många fall leder dessa stölder till allvarliga följdverkningar. Det kan handla om en gammal kyrka som till följd av takstölden drabbas av omfattande vattenskador eller en stöld av metaller från järnväg som leder till stora förseningar och allvarliga olyckor. Sådana omständigheter måste leda till att domstolarna ser allvarligt på aktuella gärningar. Även i övrigt bör samhällets insatser för att motverka den här typen av brottslighet förstärkas.

Miljöbrottslighet

Miljöbrott är en allvarlig och ofta svårutredd form av brottslighet. Därför är det viktigt att polisen har tillgång till den expertkompetens som behövs. De civila utredarna med specialkompetens inom till exempel miljöbrottslighet ska kunna användas på ett mer effektivt sätt.

Skärpta straff

Skärpta straff för allvarliga våldsbrott

År 2009 skärpte alliansregeringen straffen för grova våldsbrott. Det gjordes tydligt att domstolarna, vid bedömning av straffvärdet, särskilt skall beakta om gärningen inneburit ett allvarligt angrepp på någons liv eller hälsa, eller om brottet lett till att en persons trygghet inskränkts. Exempelvis höjdes straffminimum för vållande till annans död, grovt brott, från fängelse i sex månader till fängelse i ett år. Det infördes en särskild straffskala för synnerligen grova misshandelsbrott: fängelse i lägst fyra och högst tio år. Slutligen förtydligades att återfall i brott ska beaktas i skärpande riktning vid bestämmande av straff. Dessa lagändringar började gälla 1 juli 2010. Förändringen ledde dock inte till de straffskärpningar som regeringen avsåg. Därför behövs ytterligare reformer för att skärpa straffen för allvarliga våldsbrott. Riksåklagarens utredning av straffskalorna för allvarliga våldsbrott (SOU 2014:18) ger underlag för detta. Vi vill skärpa straffen för dråp, synnerligen grov misshandel, grov misshandel, grovt rån, grov utpressning, grovt olaga hot och grovt olaga tvång. Regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag om sådana straffskärpningar senast den 1 juni 2015.

Skärpt straff för köp av sexuell handling av barn

Den som köper en sexuell handling av någon under 15 år döms i regel för våldtäkt mot barn till fängelse i minst två år. Den som däremot köper en sexuell handling av ett barn mellan 15 och 18 år döms sällan till fängelse. Vi vill att normalstraffet för den som köper en sexuell handling från ett barn – någon under 18 år – ska vara fängelse. Alliansregeringen gav en utredare i uppdrag att bland annat föreslå detta.

Skärpt straff för grova köp av sexuell tjänst

Den 1 juli 2011 skärptes straffen för köp av sexuell tjänst. Straffskalans maximum höjdes från fängelse sex månader till fängelse ett år. Syftet med skärpningen var att skapa ytterligare utrymme för en mer nyanserad bedömning av straffvärdet vid allvarliga fall av köp av sexuell tjänst. Att den som utför en sexuell tjänst befinner sig i en skyddslös eller annars utsatt situation, kanske på grund av att hon eller han är ett offer för människohandel, talar för en strängare bedömning. Av brottsstatistiken framgår dock att de som döms för köp av sexuell tjänst i de allra flesta fall får ett bötesstraff. Det finns mot den bakgrunden anledning att återigen överväga förändringar i lagstiftningen så att de grova fallen av köp av sexuell tjänst bestraffas hårdare.

Ett synnerligen grovt narkotikabrott

Sveriges narkotikalagstiftning ska återspegla en sträng, fast och konsekvent syn på narkotikabrott. En ansvarsfull politik som visar att Sverige bryr sig om de problem som

narkotika orsakar för människor. Eftersom Sverige ligger i underkant när det gäller straffen för de allra grövsta narkotikabrotten, har Alliansen meddelat att man vill införa ett synnerligen grovt narkotikabrott. Brottet föreslås leda till fängelse i lägst sex och högst tio år. Narkotikastraffutredningen (SOU 2014:43) ger underlag för detta.

Strafflindring i vissa fall

I dag erkänner få misstänkta de gärningar de misstänks för. Det leder till allt tyngre rättegångar med omfattande bevismaterial. Vi vill att den som medverkar till att brott klaras upp genom att lämna uppgifter av väsentlig betydelse för utredningen av det egna brottet, antingen genom att själv ange sig, eller erkänner brottet, i större utsträckning än i dag skulle kunna få lägre straff. På samma sätt tycker vi att den som anstränger sig för att återställa egendom som tillgripits genom brott, om egendomen på annat sätt sannolikt inte hade kommit till rätta, bör kunna få viss strafflindring.

Återfallsförbrytare

Återfall i brottslighet är ett stort problem. Det finns en förhållandevis liten andel livsstilskriminella som står för en oproportionerligt stor andel av brottsligheten. Dessa individer bör – i takt med återfall i likartad brottslighet – dömas till strängare straff.

Skärpning av reglerna om villkorlig frigivning

Förändringar bör övervägas när det gäller möjligheten till villkorligt medgiven frihet. Det är inte rimligt att de som återfallit i likartad brottslighet och på nytt döms till fängelse per automatik frigges villkorligt efter att två tredjedelar av det utdömd fängelsestraffet verkställts. Återfallsförbrytare bör avtjäna en tid i fängelset som helt och hållet motsvarar straffvärdet för det eller de nya brott hon eller han dömts för. Tiden i anstalt bör dock följas av en tidsperiod då den intagne ges möjlighet att återanpassa sig till ett liv i frihet. Vi anser att den som återfaller i brott och döms till ett nytt fängelsestraff ska avtjäna tre fjärdedelar av det nya straffet.

Beatrice Ask (M)

Johan Hedin (C)

Johan Pehrson (FP)

Andreas Carlson (KD)